

om de istorie

ISTORIA ÎN IMAGINI

1966 - Postdam Germania

(fotografia: Quora.com)

Școala de infanterie Ryazan ww2

(fotografia: Quora.com)

Bergen-Belsen la sfârșitul celui de al doilea război

(fotografia: Quora.com)

WWW.TTVV.RO

Nicolae Tonitza:

Pictorul care a transpus emoția în culori și cuvinte

(fragment)

În urmă cu 85 de ani, arta românească își pierde unul dintre cei mai valoroși pictori: Nicolae Tonitza. Un artist care, prin desen, spunea povești, iar prin scris, evoca lumi, lăsând în urmă o paletă unică – melancolică și enigmatică.

Forța sa creativă s-a manifestat într-o perioadă marcată de curente precum impresionismul, postimpresionismul și expresionismul. Deși influențat de aceste direcții, Tonitza a adăugat elemente distincte, inspirate din specificul românesc și din propria concepție artistică. Pictura sa îmbină lirismul cu intensitatea emoțională, reflectând în fluvențele occidentale printr-o sensibilitate profund personală. Fie că a pictat peisaje, celebrele nuduri, interioare sau portrete de copii – gingași și inocenți –, fiecare lucrare reflectă o profundă înțelegere a lumii și a expresivității vizuale.

În toate etapele vieții sale, s-a remarcat printr-un respect profund față de etica profesională. A îndurat lipsuri și s-a refugiat în propriul univers artistic, respingând viziunea burgheză asupra vieții și artei. Detesta compromisul în artă și își distrugea lucrările când nu corespundeau standardelor sale stricte. Deși și-a dorit o viață un atelier propriu, nu a avut niciodată unul în țară. Pictorul care a luptat continuu pentru a oferi familiei un trai decent, după perioade de mari lipsuri, îi mărturisea lui Cezar Petrescu: „O sumă de câmtări mă pun pe figuri zilnic, de-mi vine să-mi iau lumea în cap.” Astăzi, în secolul XXI, lucrările sale se vând pentru sume impresionante, transformându-se în comori ale patrimoniului artistic.

Nicolae Tonitza s-a născut la 13 aprilie 1886, în Bărlad, fiind fiul Anastasiei și al negustorului Neculai Tonitza. Parcurșul său educațional a început în orașul natal, unde, încă din copilărie, și-a descoperit înclinațiile artistice. După terminarea Școlii primare de băieți Nr. 2, a urmat primele două clase ale Gimnaziului „Mănoache Costache Epureanu” și ultimele două ale Liceului „Gheorghe Roșca Codreanu”, perioadă în care și-a manifestat deja un talent remarcabil în desen și caricatură.

Ulterior, și-a continuat studiile la Școala de Belle-Arte din Iași, unde, sub îndrumarea unor profesori renumiți, și-a consolidat fundamentul artistic. Anii petrecuți la Iași au fost o perioadă de intense preocupări culturale, caracterizată de lecturi vaste, discuții literar-artistice și serate muzicale. Acest context intelectual și creativ a fost esențial pentru formarea sa, chiar dacă resimțea adesea constrângerile impuse de școala tradițională, dorind mai multă libertate în explorarea artei.

Încă din acea perioadă, Tonitza și-a exprimat crezul social și afinitatea față de oamenii simpli, teme care vor rămâne definitorii pentru opera sa. În 1903, a avut ocazia să participe, în vacanța de vară, într-o excursie de studii în Italia, sub îndrumarea profesorului Grigore Tocilescu, experiență ce i-a îmbogățit considerabil viziunea artistică.

În căutarea unor orizonturi mai largi, Tonitza pleacă în străinătate pentru a-și aprofunda studiile. În 1907, ca protest față de exmatricularea unor colegi, refuză să susțină examenul de diplomă și pleacă în Germania, stabilindu-se la München. Anul următor este admis la fosta Academie Regală Bavareză de Arte Frumoase, unde își perfecționează tehnica artistică. Începe să expună lucrări și să își facă debutul în publicistică, trimițând în țară desene și caricaturi pentru revista „Fumica”.

După un an și jumătate petrecut la München, face o călătorie în Italia – la Genova, Florența, Parma și Milano – ce îi deschide accesul la marii maeștri ai artei clasice, din care reține lecțiile lui Titian și Correggio. Această experiență îi îmbogățește paleta cromatică și înțelegerea compoziției, influențând profund stilul său artistic. Călătoria se încheie în toamna anului 1909, când ajunge la Paris, unde frecventează pentru o perioadă atelierul pictorilor Edmond Aman-Jean și Pierre Laprade.

La Paris, orașul care atrăgea marii artiști ai vremii, intră în contact cu curentele moderne ale începutului de secol XX și cu pictori de renume care i-au influențat viziunea artistică. Se remarcă prin calitățile de colorist și prospețimea senzațiilor, deschizând o expoziție personală în atelierul său din Montparnasse. Perioada pariziană îi permite să experimenteze și să integreze influențe impresioniste și postimpresioniste în lucrările sale.

Întors în țară în primăvara anului 1911, mai întâi la Bărlad și apoi la Iași, Tonitza își continuă activitatea artistică și publicistică, consolidându-și reputația de artist dedicat și inovator. Un an mai târziu, susține examenul de diplomă și obține certificatul de pictor bisericesc, consacându-se și în domeniul artei sacre. Talentul său contribuie semnificativ la decorarea marilor lăcașuri de cult, printre care bisericile din Goroști, Asău, Scorțeni (Bacău), Poeni (Vaslui), Siligie, Galbeni, Valeni, Bmgadinu (Ifov), precum și Palatul Mitropolit din Iași și Schitul de la Durău.

(continuare în numărul următor)
Bibliotecar, Luciana Macovei

D.V. Marin este astăzi TEZAUURUL UMAN VIU al județului (prof. dr. Luminița COZMEI, Ziua Presei Vasluiene)